

UREDNIŠTVO ZARJE je v Ljubljani, Selenburgova ulica št. 6. II. nadstropje. — Uradne ure za stranke so od 10. do 12. dopoldne in od 4. do 7. popoldne vsak dan razen nedelj in praznikov. Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

NAROCNINA: celoletna po pošti ali s pošiljanjem na dom za Avstro-Ogersko in Bosno K 10-40, polletna K 5-20, četrtletna K 2-60, mesečna K —90; za Nemčijo celoletno K 12—; za : : : ostalo inozemstvo in Ameriko celoletno K 14—.

ZARJA

Glasilo slovenskega delovnega ljudstva.

„ZARJA“ izhaja v Ljubljani vsako sredo in soboto.

UPRAVNIŠTVO se nahaja v Selenburgovi ulici št. 6, II. nadstropje, in uraduje za stranke vsak delavnik od 9. do 12. dopoldne in od 4. do 7. zvečer.

Inserati: enostopna peti vrstica 30 vin., pogojen prostor, poslana in reklame 40 vin. — Inserate sprejema upravništvo.

Nefrankirana ali premalo frankirana pisma se ne sprejemajo.

Reklamacije lista so poštne proste.

Stev. 846.

V Ljubljani, v sredo dne 17. junija 1914.

Leto IV.

Nacionalizem in delavstvo.

Nacionalni šovinizem gre zopet v klasje, kakor že dolgo ne in vzporedno z nacionalističnim vekanjem in robananjem gre gonja zoper socialno demokracijo. Liberalci in klerikalci tekmujejo s kričanjem in mahanjem, kdo da bo bolj nacionalen; in ker se pač lahko plepije na vrh Triglava, ne pa še nadenj, morajo nacionalisti, ki so že davno dosegli vrhunec šovinizma, postajati vse absurdnejši. V tem demagoškem napenjanju namreč ne gre za to, da se obvaruje kakšna pravica in utrdi resnica, ampak le za to, da se na čim cenejši način dela reklama. Metoda je povsem enaka kakor pri dvojici kričavih trgovcev ene stroke, od katerih ne eden ne drugi ne misli na to, da bi resnično dobavljali boljše, ampak si oba belita glave, kako bi drug drugega prekrilala in si odjedala kupovalce z bombastičnimi priporočili in z zlaganimi priznanji.

Nacionalisti napadajo socialno demokracijo javno, ker se ne poslužuje tudi ona tega načina. V duši so pa popolnoma zadovoljni, ker nič ne hrepene po novi konkurenci; zadovoljni so seveda le v omenjenem zmislu, zakaj socialno demokratična kritika jih prav tako malo veseli kakor socialno demokratično delo. Danes očita socialni demokraciji pomanjkanje narodnega čuta; če bi pa kakšen hudoben duh zmedel socialistične glave, da bi začele po navidezni želji nacionalistov trobiti v šovinistični rog, bi se hitro prepričali, da tudi na ta način ne bi našli nobene milosti pred narodnjakarijo.

Očitane brez narodnosti, s katerim love nacionalisti kaline, je neumno. Socialni demokratje ne taje narodnosti, tudi ne zatajujejo svoje narodnosti, ne prezirajo narodnega vprašanja, ne morejo pa iz narodnosti napraviti tistega malika kakor narodnjakariji in se pred njim valjati v prahu in blatu.

Kdor bi slepo verjel šovinistom, bi moral misliti, da je narodnost človeku od Boga vcepljena svota vseh dobrot, da je narodnost vse, drugo pa nič ali skoraj nič. To pa enostavno ni resnično. Narodnost je zelo majhna reč, in kdor nima v svojem idejnem zakladu nič drugega kakor njo, je prav usmiljenja vreden revež. Narodnost ni nič več kakor ena izmed različnih postaj med osebnostjo in človeštvom. Zato ima pač nekaj vrednosti, nikakor pa ji ne gre tista absolutna veljava, ki jo zahtevajo šovinisti.

Nacionalizem ni nikakršen element napredka, ampak je sam po sebi reakcionaren in služi še za krinko in zaščito vsakovrstnega nazadnjaštva. Seveda nacionalisti sami ne živijo po svojih naukih; oni deklamirajo tjavendan fraze in fraze, pa niti ne pomislijo na njih pomen in vsebino. Če pa bi morali narodi res živeti po nacionalističnih teorijah, bi se moral največji del človeštva vrniti v barbarstvo.

Pretrgano nacionalno malikovalstvo je smešno že zategadelj, ker žive ravno oni, ki največ kriče o narodnosti, najbolj internacionalno. In drugače tudi ni mogoče. Resnično nacionalni so pravzaprav le divjaki. Ašanti imajo svoje šege, ki se popolnoma razlikujejo ne le od vseh evropskih, ampak tudi od arabskih, berberskih in od šeg drugih zamorcev. Pri Hotentotih teka glavah plemena nag po svetu kakor vsak njegov podložnik. Vsi Eskimi se enako oblačijo, enako stanujejo, enako jedo in pijejo, so enako nacionalno nesnažni in babjevrni. Papuanca človek takoj razloči od Japonca, od Evropejca, od zamorca, od Indijanca; razloči ga po vsem, ker je od zunaj in od znotraj ves Papuanec.

Kdo bi ločil člane evropskih narodov, do kler sami ne povedo, kaj da so? Med Francozi in Italijani kakor med Nemci in Slovani se najdejo okrogle in dolge glave, raznobarvni lasje, raznobarvne oči, visoke in nizke postave, flegmatiki in koleriki, polnokrvni in slabokrvni; Čehi in Poljaki se oblačijo kakor Švedi in Španci; vsi se vozijo po železnicah, telegrafirajo, telefonirajo; povsod se eni zanimajo za znanost, drugi za trgovino, tretji za glasbo, četrti za hribe; povsod stanujejo po hišah, imajo tige, šole, kasarne, cerkve; zabave v Ljubljani so podobne graškim, dunajskim, berlinskimi zabavam.

Kulturni narodi imajo prestaro skupno življenje, da bi se mogli mednje postaviti kitajski židovi. Potreba je ustvarila promet med tujimi, najoddaljenejšimi plemeni, davno preden se je pisala zgodovina. Ko se je razvilo prvo primitivno kamnitno orodje, so ga jeli v nekaterih krajih, kjer je bilo v izobilju materiala, obrtno izdelavati in so ga raznašali daleč daleč, ter zamenjavali za druge produkte, za kože, rogove, živalske kite. Stari, divji rodovi niso po vsem svetu obenem prišli na misel, da bi krotili divje živali in jih spravili v svojo službo; iz krajev, v katerih se je pojavil tak napredek, se je širil dalje in dalje. Tako se je raznašalo semenje, orožje, poznejše tkanine, baker, bron z menjalno trgovino. In človek se je učil od človeka. Že nomadi so posnemali, kar so našli koristnega

pri drugih. Čimdalje pa je napredovala civilizacija, tembolj so prehajale lokalne iznajdbe in pridobitve v splošno last.

Kdo bi mogel danes dognati, kje je bilo izumljeno prvo kolo, kje prva motika? Nobeden današnjih kulturnih narodov ne more trditi, da so to njegove iznajdbe. Nihče ni poznal Nemcev, Francozov, Slovencev, ko so ljudje začeli postavljati kolibe, zamenili les s kamnom, kamen z opeko. Kdor bi hotel biti dosledno nacionalen, bi moral odklanjati vse, kar je tuje; koliko ljudi bi tedaj smelo sesti na železnico, vzeti knjigo v roko, spati v postelji, oblačiti zimsko suknjo, čitati na papirju z linotipom postavljenih in na rotacijskem stroju tiskane časopise?

Resnično življenje postaja od dne do dne bolj internacionalno. In le na ta način se more pospeševati napredek. Nacionalna fraza doni in bobni, ali stvarno ne more preprečiti dejanskega mednarodnega zblizovanja, ki izvira iz razmer in potreb. Zato je ta fraza volta, in le s svojo sugestijo, kateri podlegajo kratkomiselni, nesamostojni ljudje, škoduje.

Medtem ko nam vsak dan kaže to zblizovanje in izenačenje, to naraščajoče internacionaliziranje, ki se opaja celo v jeziki, se pa širi in poglablja drug prepad. Razlike med Slovincem, Nemcem, Italijanom, Čehom, Dancom kopne, razlike in stvarna nasprotja med razredi se pa množe in povečavajo. Mednarodni napredek je ustvaril kapitalizem. V družbi s privatno lastnino bi bilo nemogoče temeljito izrabljanje tehničnih pridobitev brez velikanske finančne sile, ki se izraža v kapitalizmu. Ta pa ne more uspevati brez izkoriščanja, zakaj izkoriščanje je njegovo življensko sredstvo. Z izkoriščanjem se redi, z izkoriščanjem pomnožuje svojo moč, pridobiva sposobnost za novo izkoriščanje, in postaja tako silnejši in silnejši, absolutnejši in absolutnejši. Ugojen, okrepčan, potepta s težko peto in zdrobi z železno pestjo vse, kar mu je na poti. Malo rokodelstvo izdiha pod njegovo hojo; srednje obrate uničuje; manjša kapitalistična podjetja sili, da se stope v velikem kapitalizmu. Mala obrt je že proletarizirana. Kjer še za silo živi, se mora prilagoditi novim kapitalističnim zakonom. Krojaški mojstri stopajo v službo konfekcije in se le še po imenu ločijo od drugih krojaških delavcev; čevljarji prodajajo izdelke tovarni in se sicer omejujejo le na popravke. Ključavničarji naročajo ključke in ključavnice iz fabrik. O nesamostalnosti uradnikov, učiteljev, profesorjev ni treba izgubljati besed; tudi oni so hočeš nočeš služabniki kapitalizma, ki je osvojil državo, dovaja deleže in občine, izrablja militarizem za svoje namene in sili znanost v svojo službo.

Gospodarsko se ločita dva svetova, oba internacionalizirana po sili razmer. Mednarodni je kapitalizem in pod nobeno krinko ne more biti drugačen. Mednarodno je izkoriščanje. Mednarodno je nasprotnik delavstva, ki produciira, in delavskega ljudstva, ki konsumira.

Mednarodni so interesi kapitalizma, mednarodni so tudi interesi proletariata. In kakor je kapitalizem mednarodno organiziran in še venomer izpopolnjuje svojo internacionalno organizacijo, tako je tudi za proletariata mednarodna organizacija neizogiben pogoj obstanka, napredka in končne rešitve.

Vpričo mogočnega socialnega vprašanja, ki pretresa ves svet in odločuje vso bodočnost človeštva, je nacionalistična fraza malenkost romantizem. Če se pa hoče z njo ovirati mednarodna združitev delavstva, je to zločin. Nacionalizem, ki odvrča delavce od internacionalne organizacije, opravlja vede ali nevede službo kapitalizma.

Če bi to temeljito preudarili oni, ki si prisvajajo vodstvo malih narodov, bi se morali ustrašiti svojega lastnega početja. Zakaj če je resnica, da so mali narodi kapitalistično slabi, jim preti od kapitalizma pogin, in njih rešitev ni v nacionalizmu, temveč v socializmu.

Misleč delavce, ki razume vse premagujočo silo stvarnih razmer, bo našel v sebi moč za odpor proti frazi, ki ga slabi v boju in mu ne more dati ničesar. V organizaciji pa se bo njegova moč še povečala. In le če bo rešen kot človek, se bo mogel rešiti tudi kot član svojega naroda.

E. K.

Kongres srbskih strokovnih organizacij.

Po preteku treh let so imele srbske strokovne organizacije v nedeljo 7. junija svoj sedmi redni zbor. Na zboru, ki je za razvoj strokovnih organizacij silno važen, je bilo zastopanih po 124 delegatov 23 organizacij. Devet delegatov je prišlo iz novo osvojenih krajev Srbije, in en delegat je zastopal strokovno organizirane socialistične žene. Z Bolgarskega je prišel na zbor narodni poslanec sodrug Jordan Jordanov, s Hrvaškega sodrug Bukšec, iz Prage državni poslanec Jaroš in iz Bosne sodrug Raušer.

Po otvoritvi zbora in pozdravil je poročal tajnik zveze strokovnih organizacij sodrug Pavle

Pavlovič. Obširno se je bavil z vprašanjem, kako oživeti strokovno gibanje v novo osvojenih krajih. Zlasti v Skoplju, Velesu in Bitolju je mnogo delavstva, katero je treba privedi v organizacijo. Nato je razmotril prav temeljito sedanjí položaj strokovnih organizacij. Najboljši delavci se izseljujejo iz Srbije, ker je v deželi premalo gospodarskega razvoja. V vojni so izgubile strokovne organizacije mnogo funkcionarjev in okoli 2000 članov. Koncem leta 1913 so imele strokovne organizacije 4322 članov, sedaj jih imajo že 7790 in treba je pridobiti le še 270 članov, da dosežejo enako število članov kakor pred vojno.

O tajnikovem poročilu se je razvnela živahna debata, ki je trajala ves dan. Drugi dan je referiral sodrug Filipović, tajnik delavske zbornice, o delavskih zakonih. Sedanjí položaj srbskega delavstva je primerjal s položajem angleškega delavstva, preden je imelo angleško delavstvo še sploh kakšen zakon za varstvo delavstva in socialnega zavarovanja. V svojem zanimivem referatu je dejal sodrug Filipović:

„Minili so časi, ko so se tovarniški nadzorniki obenem z delavskim razredom borili za zakone za varstvo delavčevega življenja, kakor je bilo to na Angleškem; minili so časi, ko so se borili človekoljubi in agrarci za socialno zakonodajo; danes je ostal ves ta boj delavskemu razredu, socialni demokraciji. Ali brez organizirane sile delavskega razreda ni socialne zakonodaje.“

Tretji dan zborovanja je referiral sodrug Pavlovič o „Stavkovni in tarifni politiki strokovnih organizacij“. Referent je naglašal važnost stavkovne in tarifne politike za razvoj strokovnih organizacij in poudarjal, da je največja napaka, če postopa ta ali ona strokovna organizacija pri sklepanju o stavki ali novi tarifni pogodbi samovoljno, ne da bi povprašala za mnenje centralnega vodstva.

Sodrug Tucović je referiral o predmetu „Organizacija delavstva v novih krajih“. Sodrug Tucović, ki je bil dlje časa v novih krajih Srbije, je narisal nad vse žalostni položaj tamšnjega delavstva. Nekateri delavci ne zaslužijo v teh krajih več kakor od 20 do 40 vinarjev na dan, in nekateri od 116 do 300 K na leto. Obrtni delavci sklepajo z mojstri pogodbe za vse leto.

Sodrug Lapčević je poročal o stanju rudarske organizacije. Rudarji v Sabiji nimajo koalicijske pravice, pravice za organizacijo. Ali z vztrajnim delom si bodo priborili rudarji to pravico. Okoli 30.000 rudarjev bi v Srbiji lahko organizirali.

Tri dni je trajal kongres srbskega strokovno organiziranega delavstva. Vojna ni razrušila trdne stavbe organizacije, v miru pa se razvijejo bojne organizacije srbskega delavstva v nepremagljivo trdnjavo.

Vstasi v Draču.

V ponedeljek so naskočili albanski vstasi Drač. Albanski knez razpolaga s približno 1100 oboroženimi možmi, katere vodi holandski polkovnik Thomson. Bolj je bil prav srđit, na obeh straneh so izgube občutne. Poveljnik Thomson je ustrelen. V boju je padlo tudi več holandskih oficirjev. Po boju med vstasi in vladnimi četami je prišlo do pravega klanja. Vstasi so vdrlí v mesto in pregnali vladne čete povsod. Knez Viljem je pobegnil s svojo družino in s svojim spremstvom na italijansko bojno ladjo. Avstrijske in italijanske bojne ladje, ki so v pristaniščen, se niso udeležile bojev. Vstasi imajo večje izgube kakor vladne čete.

Avstrijski in italijanski mornarji so zasedli poslašniška poslopja in knežjo palačo. Vstasi imajo baje mnogo modernega orožja.

Francoska križarka »Egar Zuin« je odplula pred Drač.

Boj za mesto je trajal le nekaj ur in vstasi so bili gospodari v Draču. Kljub temu, da so zadnje dni utrdili mesto in je mesto že po svoji naravni legi težko dostopno — s suhega sta le dve poti v Drač — so se izkazale vladne čete kot popolnoma nesposobne. Knez je sicer poklical na pomoč čete iz Lješa, ali najbrže so tudi te tako malo vredne, da ne bodo pregnale vstašev iz Drača.

Politični pregled.

— Spravna pogajanja v Pragi. V ponedeljek je bila v Pragi konferenca čeških in nemških politikov, ki naj bi pripravila pot za spravo med Čehi in Nemci. Konferenca je trajala od treh popoldne do devetih zvečer in ni prinesla nikakršnega rezultata. Vsi udeleženci konference so se zavezali s častno besedo, da ne spravijo v javnost obravnave na konferenci. Udeležniki bodo poročali o konferenci svojim strankam in te bodo odločile, ali naj se nadaljuje spravna pogajanja ali ne.

— Velikanska socialistična zmaga v Milanu. V nedeljo so bile v Milanu občinske volitve, katerih se je udeležilo približno 70.000 volilcev. Socialni demokratje so silajno zmagali z večino 5000 glasov. Uprava drugega največjega italijanskega mesta bo odslej v rokah socialnih demokratov.

— Enodneвно francosko ministrstvo. Ministrstvo Ribot je vladalo samo en dan. Komaj se je predstavil ministrski kabinet, ki ga je bil sestavil Ribot, francoski zbornici, že je moralo podati svojo demisijo, ker je dobilo v zbornici nezaupnico. Na petkovi seji poslanske zbornice je prečital Ribot izjavo nove vlade, ki napoveduje zakon o splošnem pridobitinskem davku. Zakon o triletni vojaški službi je pa endoteklí, tako je izjavil Ribot. To mu je podkopalo tla. Po vladni izjavi je predlagal poslanec Dalimier nezaupnico novemu ministrstvu, ki je bila sprejeta s 374 proti 187 glasovi. Ribot je takoj odšel k predsedniku francoske republike in mu podal demisijo celokupnega ministrstva. Predsednik Poincaré je sprejel demisijo in pooblastil Vivianija s sestavo novega ministrstva. Viviani je že sestavil ministrstvo, ki se predstavi v torek poslanski zbornici. Tudi usoda Vivianijevega kabineta je odvisna od njegovega stališča napram triletni vojaški službi. Socialisti, republikanci in radikalci, ki imajo sedaj večino v poslanski zbornici, bodo pripoznali le ono vladno, ki zopet upostavi dveletno vojaško službo.

— Pred novo balkansko krizo? Vse kaže, da hoče izzvati Grška novo prelivanje krvi na Balkanu. Proglasila je aneksijo otokov Kiosa in Mitilen, ki sta bila doslej turška last. Dalje zahteva Grška od Turčije, da takoj preneha preganjanje Grkov v Mali Aziji in da jim vrne Turčija takoj njihovo lastnino. »Če ne,« tako je sporočila grška vlada turški, »bo morala nositi posledice Turčija.« Ta izjava je pa skoraj toliko kakor napoved vojne. V Turčiji so res proglasili bojkot proti vsem enmohamedanskim trgovcem. S tem bi radi izpodrinili mladoturki vse grške in armenske trgovce, ki so imeli doslej vse trgovstvo v Turčiji. Glede preganjanja Grkov v Turčiji pa velja geslo zob za zob. Prav tako kakor preganjajo Turki Orke, tako preganjajo Orki mohamedansko prebivalstvo v novo osvojenih krajih. Na tisoče je grških beguncev iz grškega ozemlja. Poučeni krogi na trdijo, da preganjanje Grkov ni pravi povod za odločen nastop grške vlade, temveč da hoče Grška prirediti vojno za to, da prehití turški napad. Grško - turška vojna bo pomorska vojna, ker je med Grško in Turško bolgarsko ozemlje in se ne moreta pomeriti nasprotnika na suhem. Za Turčijo grade na Angleškem dve veliki bojni ladji in en dridnot v Nemčiji. Bojni ladji bosta kmalu dograjeni, in kakor hitro ju ima Turčija v morju, tedaj ima premoč nad grškim brodomen. Grška ima moderno križarko »Averov« in je sedaj na morju močnejša kakor Turčija. Zato upa, da zmaga, pride zaradi otokov od vojne s Turčijo. Miteti pa mora, da jo ne prehití Turčija. Če pride od vojne med Grško in Turčijo, je veliko vprašanje, ako ostane Bolgarska nevtralna. In tako bi bili potem zopet srečno pred novo balkansko krizo.

Poročilo okrajne organizacije v Zagorju.

(Od 1. junija 1912. do 31. maja 1914.)

Posebnih političnih dogodkov ni bilo v minulih dveh letih. V tem času so bile same deželno-zborske volitve, jeseni leta 1913, pri katerih je dobil naš kandidat 887 glasov, za štiri glasove več kakor pri državnozbornih volitvah leta 1911. Volilnih shodov je priredila okrajna organizacija v celem volilnem okraju 13. Politična organizacija je štela 31. maja 1914 60 plačujočih članov, ki plačujejo redno vsak mesec na svoje strankine izkaznice strankini davek. Razen tega ima organizacija še 214 članov, ki plačujejo sicer tudi strankini davek, ali neredno. V kompaktni masi je delavstvo politično organizirano le v Zagorju in okolici. Po drugih krajih volilnega okraja ima stranka samo posamezne zaupnike, s katerimi je v direktni zvezi, ki posredujejo pri eventualnih volitvah med okrajnim odborom in pripadniki stranke. Organizacije je izven Zagorja in bližnje okolice zaradi tega težje ustanoviti, ker ni industrije. Organizacija se je mnogo trudila, da ustanovi po različnih krajih politične organizacije, ali trajni uspehi so izostali, ker se pri mali obrti delavci veliko bolj menjavajo kakor v veliki obrti. Političnih shodov se je vršilo v teku zadnjih dveh let 11. Veliko več je bilo strokovnih shodov. Denarnih dohodkov je imela okrajna organizacija v zadnjih dveh letih 825-29 K izdatkov 547-72 K; blagajnični preostanek je znašal 31. maja 1914 277-57 K. Med izdatki je tudi znesek, ki ga je poslala organizacija izvrševalnemu odboru in sicer 125 K, deželnemu zastopstvu pa 32 K, tako da so bili izdatki za lokalne potrebščine okrajne organizacije le 390-72 K. Pri tem ni vštet denar, ki se je nabral za dnevnik »Zarja«, in ki so ga dale organizacije še posebej. Strokovne organizacije so šlele koncem 1. 1913: Rudarska organizacija 147 članov, steklarska organizacija 64 članov. V letu 1914. napredujejo strokovne organizacije in je pričakovati koncem leta 1914 precej večje število članov. Časopise je precej razširjeno. »Zarja« ima razen kolportaze — 113 naročnikov. Od strokovnih listov prihajajo v Zagorje »Rudar«, »Glück auf!« in »Glasarbeiter-Zeitung« in sicer 220 izvodov. Razen tega prihaja v Zagorje tudi nekaj nemških socialdemokratičnih političnih listov. Gospodarska za-

druga »Občno konsumno društvo« ni povečala zadnjih dve leti svojega prometa, a tudi ni nadovala. V letu 1914 pa opažamo tudi pri gospodarski organizaciji napredek.

Iz domačih krajev.

— **Kranjski deželni zbor.** Po veliki noči so napovedali zasedanje kranjskega deželnega zbora za binkošti. Potem zopet za začetek junija. A menda ne bo poletnega zasedanja, ker ni še rešilo naučno ministrstvo šolski zakon, ki ga je bil sprejel deželni zbor na zadnjem zasedanju. To je nabraže le prazen izgovor, ker menda ima deželni zbor še kaj drugega dela nego le izpreminjati šolski zakon. Gospodje deželni kristjani opravijo raje vse lepo med seboj kakor pa na javnih sejah.

— **Slovenski Narod.** Glasnik nacionalističnih buržvazijcev, se zadržuje prav po rovtarsko v socialno demokracijo, ker ni navdušena za Cirilmetodarijo. Zakaj da se slovenski socialni demokrat ne more zavzemati za to šolsko društvo, smo povedali že zadnjič. Pri tem seveda ostanemo, pa če nam »Narodovi« modrijani še stokrat očitalo borniranost. V klasterskem »Narodovem« odgovoru je pa nekaj trditve, ki očitno razodevajo borniranost buržvaznega »Narodovega« žurnalista. Nekaj poka ne bo škodovalo! Socialno demokracija stranka ne nazivlje za buržvazijci milijonarjev, denarnih žakljev, velikih tovarnarjev, ekselenc in vrag vedi kako se še imenujejo ti reprezentanti buržvazije, temveč za buržvazijca označimo vsakega tesnosrčnega človeka, človeka, ki ljubi udobnost nad vse, ki vidi vedno v prvi vrsti le sam sebe in svojo korist, ki ne pozna žrtvovanja za dobrobit drugih. Ni odločen denar, temveč naziranje, delovanje. To je torej buržva. Dalje Kerschenshtein in Scharrelmann nista socialno demokracijo pedagoška. Politično sta brezbarvna in slovita po vsem svetu kot največja sodobna pedagoška reformatorka. (Buržvazni žurnalista naj čita vsaj od časa do časa »Popotnika«, da ne bo tako razgajena njegova borniranost.) Ciril - Metodovi družbi ne bi bilo treba prav nič prekoračiti avstrijskih ljudskošolskih zakonov, če bi na svojih šolah uredila pouk po načelih teh dveh pedagogov. Ne gre za nikakršne eksperimente, ker sta zaslovela ravno te dva vsled tega, ker uveljavljata sama tudi svoje reforme. — Končno še to! Če »Narod« še tako zatrijuje, da delovanje Ciril-Metodove družbe ni hujskajoče, mu ne veruje nihče. Saj goje že v vrstici Ciril-Metodove družbe sovrastvo do Nemcev in Italijanov. Kaj šele v razredih. To so dejstva, ki jih nobeno »Narodovo« robantanje ne spravi s sveta. S tem je za nas zadeva končana in »Narod« lahko vsak dan priblija, da preganja in napada socialno demokracijo glasilo Ciril-Metodovo društvo. Nas to prav nič ne ženi.

— **Slovenec.** veren učenec najostudnejše žurnalistične cunje, dunajske »Reichspost«, je v soboto razveselil svoje bralce še enkrat z grozno istorijo o defraudaciji v prvem dunajskem delavskem konsumnem društvu. Že v sobotni številki »Zarje« smo dokazali, da je vse, kar pišejo nasprotniki listi o tej »defraudaciji« golo maščevanje odpuščenega uslužbenca. Ali kaj se zmeni »Slovenec« za resnico! Še toliko mu ni zanj kakor za lanski sneg. Zoper socialno demokracijo je dovoljeno vse. »Slovenec« naj raje poižve, kakšno je poslovanje v ljubljanskem klerikalnem konsumnem društvu.

— **Iz ljubljanske tobačne tovarne.** Odkar so obsodili klerikalci v disciplinarnem odseku lastnega pristaša in ga pripravili tako ob vse pravice, ki jih je pridobil s 16letnim službovanjem, so se pričele delavstvu odpirati oči. Klerikalci čutiljo, da sta jih spravila Zalesjak in Babnik, vneta katoliška moža, v hudo zadrego, ker sta tako očitno razkrila resnico, da je klerikalcem toliko za delavske koristi kakor najzagrizenejšemu kapitalistu. Radi bi zato sedaj zopet na novo »prestrigli« svojo ljubezen do delavstva, pa razpošiljajo po tovarni neko polno za podpis. Pravijo, da hočejo prisiliti direkijo, naj poviša mezde onim delavcem za 2 K, ki zaslužijo sedaj po 18 K. To je zopet sama farbarija. Zakaj tobačno delavstvo je v državni službi, zanj velja plačnik, ki ga država ne izpremeni prej, dokler ne poteče veljavni rok, pa magari da gresta Zalesjak in Babnik po glavi na Dunaj. Sedanjí mezdni pravilnik pa velja do 1. januarja 1916. Torej ni tista polna prav nič drugega kakor pesek v oči lahkovernim delavcem. Kar je protidelavsko, ostane protidelavsko vedno, zato naj ne veruje tobačno delavstvo najnovejši klerikalni farbariji.

— **Pridobinske vpisnike,** obsegajoče pripadnike davčnih družb I. II. III. in IV. razreda, je dogotovila c. kr. davčna administracija in se počenši z 12. junijem 1914 skozi 14 dni v uradnih urah v pisarni mestnega ekspedita, Mestni trg 27, III. nadstropje vsakemu pridobinskemu zavezanca na vpogled.

— **Delavec zaklaj delavca.** V ponedeljek popoldne ob pol dveh je zaklaj strojarji pomočnik Miha Blas iz Spodnje Šiške 21letnega strojarskega pomočnika Antona Kreseta, doma v Št. Rupertu na Dolenjskem. Blas in Krese sta delala v Pollakovi tovarni, Morilec Blas ni bil s svojim delom zadovoljen in je vse svoje sodelavce večkrat dražil in jih psoval. Dopoldne je bil trezen, med opoldanskim odmorom se ga je na nekoliko navlekel. Ustavil se je pred Kresetom v delavnici, zamahnil z nožem proti njemu in mu prerezal stran vratu. Krese se je zgrudil mrtev na tla. Blas se je pa oblekel in se sam javil policiji, ki ga je oddala deželnemu sodišču.

— **Iz Trčiča.** Žalostne so razmere pri nas. Delavstvo se premalo briga za se in za javna vprašanja. Moralo bi pač biti v čisto delavskem kraju edini in odločujoč činitelj — je pa v resnici zadnjič Delavska stanovanja so pod vslo kritiko. Obrtnega inspektorja ni, da bi ogledal ta torišča bolezni in bede. Ljudje se ne

upajo niti ziniti, so še veseli, da so pod streho. — Občina namerava zidati novo šolo, ki bo precej draga. Če bi preje nato mislila, bi se veliko tisočakov lahko prihranilo. Građe tudi novo klavirno. Napraviti bi se morala dva mosta, ki bi jih moral napraviti G. Gasner, oziroma bi jih menda tudi rad napravil, ker sta v interesu predelnice, ali občina mu tega ne pusti. — Zakaj in kako to — res ne vemo in bi prosili pojasnila. Čudno se boja gospodari v naši občini. Za delavstvo povsod žalostna perspektiva v bodočnost.

— **Jesenice.** Krojaški mojster Čebul je že precej dobro znan čitateljem »Zarje«. Možno je v vsakem oziru tak, kakršno pač mora biti »oroj« klerikalne stranke. V glavi malo, drugače pa oblasten in domišljav, da celo od časa do časa travo rasti. Jeseniško-savski sodrugi so imeli z njim prav veliko prask. Hodil je na shode, denunciral sklicatelje in nagajal, kakor je pač mogel. Od 1. 1908 je že Čebul odlična oseba, bil je gerent in od zadnjih občinskih volitev je celo župan naše občine. Kot gerent je bil absolutist, tudi kot župan je enako zavladal. Na Jesenicah pa je bil še drug mož, ki bi bil tudi rad absoluten gospodar v občini — namreč župnik Skubic. Dva na enem stolčku, to ni mogoče. Sprla sta se. V občinskem odboru pa je nastala silna opozicija proti Čebulu Seve, kaj je bilo Čebulu na tem! Zelja opozicije ni vpošteval — vladal je absolutno. Na pritožbe opozicije je poslal deželni odbor na Jesenice deželnega odbornika dr. J. Pegana, da skrpa razrušeno občinsko zastopstvo. Na sejo, na kateri naj bi se izvršila flikacija, je prišlo veliko poslušalcev iz zanimanja, kako se uravnava spor med jeseniškimi klerikalci! Dr. Pegan je hotel tajno sejo. Kaj bi ljudje poslušali? Ali opozicija se ni hotela vdati. Odb. Bertoncelj je zahteval: »Čebul naj odstopi — ali bomo pa mi«. Dr. Pegan je začel groziti, da bo deželni odbor razpustil obč. odbor in zopet imenoval gerenta. Ta grožnja je vsaj toliko pomagala, da je »flikal« dr. Pegan klerikalno lomijo na tajni seji. — Jasnó je danes vsakomur, da niso sposobni jeseniški klerikalci za vodstvo občine. Obetali so 1. 1911. ob volitvah vse mogoče, izpolnili niso ničesar. Kar so le bili začeli, so izvedli slabo, zdaj pojde še Čebul in z njim vsa dolgoletna slava. Mi še pokadili ne bomo za njim!

— **Gospodarstvo v jeseniški občini.** 7. junija smo slišali na občinski seji, kaj da vse uganja jeseniško županstvo. Naj navedemo le en primer: Meseca oktobra 1913 je peljal naš slavní policaj Tehovnik slaboumnega človeka na Saško. Ta slaboumna oseba je imela pri sebi 357 K denarja. Na meji je pa izročil Tehovnik sinu tega slaboumnega 5 mark. Ko se je vrnil Tehovnik na Jesenice, je pa izdelalo županstvo račun, na podlagi katerega naj bi bil imel oni slaboumnež le 256 K denarja. Kje pa so meročajne oblasti, da izkidajo hlev v jeseniški občinski upravi? Davkoplačevalci zahtevamo kar najodločnejše v tej zadevi pojasnila.

— **Omikani član Z. J. Z.** Jesenic nam pišejo: Že enkrat smo morali grajati manire uradnika na jeseniški postaji gospoda P. Mož je seveda liberalce in član Z. J. Z. Nas preproste delavce je bilo sram, ko so se usipale iz ust tega »gospoda« besede, ki še v beznico slabo pristojajo. Pred dvema tednoma je namreč imenoval več oseb b...i. Za enkrat mu še odpustimo. Samo to naj pomisli G. P., kje bi bil danes delavec, ki bi njega, popolnoma brez povoda, imenoval tako.

— **Jugoslovanska strokovna zveza.** (Dopis iz Savinjske doline) Ta klerikalna zveza bo dobila v naši dolini še precej članov, če se udomači praksa, kakršno je preizkusil z dobrim uspehom rudar Županc. Seveda bodo na podlagi te prakse njeni člani samo ljudje, ki jim ni mnogo na osebnem poštenju. Stvar je sledeča: Pred letom je hvalil znani klerikalni organizator rudar Zajc v Zabukovcu »Jugoslovansko strokovno zvezo« na vse pretege. Zlasti je lovil kaline s tem, da jim je pripovedoval o nizkih prispevkih in visokih bolniških podporah. To so si ljudje zlasti dobro zapomnili. Ker je med članice prej nevarnih Tomažev, so poizkušali zvezo, če res tako rada plačuje visoke bolniške podpore. Prvi poizkus je torej napravil rudar Županc. Naznanil je vodstvu zveze, da je bolan. Bolezen je bila tako silno huda, da je hotel kljub bolezni vsak dan na delo. In tako je imel Županc dohodke od dveh strani: Zasluge pri rudniku in bolniško podporo, zakaj zveza mu je res brez obotavljanja izplačevala podporo. Nam je seveda prav vseeno, na kakšen način, da izmetava zveza svoj denar. Poučno za nas je to, da zopet spoznamo, kakšni so ti klerikalci. Tako požrešni so, da goljufajo lastno stranko. Če so tako nepoštení napram svoji organizaciji, potem si lahko mislimo, da jim ni nobeno sredstvo prepadlo v boju proti nasprotniku. Ali je pa morda to postopanje najnovejši način reklame za zvezo? Le tako dalje, nam je tako početje klerikalnih mož dobrodošlo. Čim grša bodo vaša dejanja, tem prej se odpro ljudski oči.

— **Iz Zaleca nam poročajo:** V petek zvečer so odpeljali od nas v celjsko bolnišnico delavca, ki je bil uslužben pri tvrdki Lorber u. Komp. Delavec je padel s strehe, polomil si je več reber, potolkel se na glavi in pretresel možgane. Njegovo stanje je opasno.

— **Črna.** Dne 13. junija dopoldne je nesel nadkopac Lekš Rigelnik nad 8000 K denarja v Igersberg za izplačevanje rudarske mezde. Na potu ga je zavratno napadel rudar Janez Germadnik. Najprej je ustrelil z revolverjem Rigelnika v hrbet. Rigelnik se je takoj zgrudil, vendar je pa še klical na pomoč. Zaraditega je morilec vzel britev in mu prerezal z njo vrat, nato je vzel torbo in zbežal v gozd. Rudar Britovšek, ki je tudi čul klice na pomoč, je bil prvi na mestu in je še videl morilca bežati, a za njim se ni upal, marveč je stopil k Rigelniku, ki je ležal kakih deset korakov od steze v krvi. Rigelnik je bil še pri zavesti in je povedal ime napadalca. Čez kakih 20 minut pa je umrl. Grozovit čen se je takoj zvedel; sklicali so rudarje telefonično tudi iz Jam in odredili splošen lov na

morilca. Opoldan ga je našel rudar Gasnik v gozdu, ko je ravno denar prešteval. Morilca so nato odvedli v Igersberg v čakalnico, kjer so ga morali čuvati orožniki pred razburjenimi rudarji; posebno ljut je na morilca pokojnikov brat. Popoldan so ga odpeljali v zapor v Pliberk. Germadnik se je že 30. maja potikal tam okolo, ko je nesel denar v Igersberg rudar Turjak. A tedaj ni nihče sumil takega zločina, ker je Germadnik ves pohabljen in slaboten človek.

— **Gorica.** 7. junija bi bili morali priti v Gorico dunajski sodrugi železničarji. Spored je bil sestavljen tako, da bi bili ostali nemški sodrugi en dan v Gorici, da ogledajo mesto in njegovo okolico. »Gesangverein der Staatsbahnen in Görz« (a ne »Deutscher Gesangverein« kakor piše »Soča« vedno s prozornim namenom) je sestavil spored za čim dostojnejši sprejem Dunajčanov. Goriški policijski ravnatelj dr. Casapiccola pa ni odobril sporeda in zato so izpreminili dunajski sodrugi svoj prvotni načrt potovanja in se niso ustavili v Gorici, temveč so se peljali kar naprej v Trst. Kljub temu se je zbralo v nedeljo dopoldne zavedno delavstvo iz Gorice in okolice na kolodvoru, da pozdravi dunajske sodruge. V imenu organiziranih železničarjev sta pozdravila dunajske sodruge sodruga Čerič in Klein; v imenu deželnega zastopstva slovenske in italijanske socialno demokracije stranke je pozdravil izletnike sodr. Stofla. Pozdravom sta odgovorila dva sodruga izletnika, eden v nemškem jeziku, drugi v češkem. Ko je vlak odhajal, so zadoneli na kolodvoru krepki šivio kllici slovenskih sodrugov.

— **Nabrežina.** 15. maja t. l. se je vršil prav dobro obiskan železničarski shod. Na dnevnem redu je bilo: Železničarske razmere in občinske volitve. Shod je otvoril in mu predsedoval predsednik tukajšnje skupine železničarjev, sodrug Jan, ki je podal takoj besedo sodr. Kopaču iz Trsta. Le-ta je poročal o zvižnostni železničarske uprave, kako hoče poslabšati delavni čas in druge stvari. Priporočal je utrditve organizacije, ki je edino uspešno obrambno sredstvo, s katerim delavstvo še razpolaga v boju za bolj dostojno in človeško življenje. — Predsednik poudarja, kako narašča draginja v Nabrežini in kako hišni posestniki zmerom draže stanovanja in da je že sedaj vse za 120% dražje kakor v Trstu. Obžaluje, da se vse kategorije enako ne zanimajo za delovanje in boje organizacije. Nato prečita zahteve železničarjev v Nabrežini, ki so bile soglasno sprejete: 1. Zvišanje stanarinske doklade od 70% na 90%. 2. Zvišanje kraške doklade od 10% na 20%. 3. Zvišanje začetne plače kurilniških postajnim in skladiščnim delavcem za 30 vin. in zraven 30% draginskih doklad, ne da bi se kaj smelo oškodovati pri plači. 4. Delavcem vseh strok, ki so doslej pri akordnem delu, naj se odpravi akord in zato določi višjo dnevno plačo. — Opomniti moramo južnoželezniško ravnateljstvo, da naj upošteva te točke in naj nas reši te neznosne draginje v Nabrežini. In če se zde te zahteve železniški upravi pretirane, naj se sama prepriča o tukajšnji draginji. Predsednik poudarja, da je v železniški službi nekaj kategorij, ki se vkljub odporu uprav priborijo nekaj pravice, medtem ko se druge zastopstva Zavedne kategorije železničarjev bodo vedno imponirale upravi ter ji vsilile svoje zahteve. Nato je zaključil svoj govor, pozivljajoč navzoče na neumorno delo v prid organizacije, in pravi, da se jih je sto podpisalo, ki se strinjajo z zahtevami, samo uradniki na postaji se niso hoteli podpisati. Potem je bila sprejeta sledeča resolucija: Dne 15. maja 1914 v Nabrežini na železničarskem shodu zbrani železničarji vseh strok protestirajo proti nameravane mu poslabšanju delavnega in službenega reda na južni železnici kakor tudi akordantom, da bi se jim zmanjšalo akordni zaslužek; zahtevajo takojšnjo izpremembo določb v zmislu svoječasno predloženih predlogov. Nadalje izjavlja shod, da današnje začetne in končne plače ne odgovarjajo več razmeram. S to plačo kurilniških in skladiščnih delavcev smo v Nabrežini zaostali do 1 krone. Z ozirom na to dejstvo zahtevajo zbrani delavci vseh strok, da se jim zviša začetna plača za 30 vinarjev in temu naj se doda 30% draginske doklade, ne da bi se kaj smelo oškodovati pri plači. In vrhovni delavci zahtevajo tudi, če pridejo na delo, naj se jim plača dno tudi če kasneje dežuje. Nastavljeni uslužbenici vseh strok v Nabrežini zahtevajo zvišano stanarinsko doklado in zvišanje kraških doklad, in to s 1. junijem t. l. Vzrok, da železničarji v Nabrežini zahtevajo boljšo plačo, je ta, da je življenje kakor tudi stanovanje za 120% dražje kakor v Trstu, na Opčinah in v Gorici. Opomniti moramo pa še, da kakor nekaj časa ne dežuje, moramo vodo posebej plačevati. Zatorej zahtevamo, da te točke južnoželezniška uprava upošteva. Opomniti moramo južnoželezniško ravnateljstvo, da te zahteve niso pretirane, ker nam je že to zdavnaj obljubila, kar sedaj zahtevamo. Zahtevamo pa tudi, ako se upravi južne železnice zde te zahteve pretirane, naj se sama prepriča, če je to res ali ne. Shod pooblašča tajništvo splošnega in pravovarstvenega strokovnega društva v Trstu, da dogovorno s centralnim vodstvom vse potrebno ukrene, da se bo mirnim potom rešilo to zadevo in bodo končne draginske razmere v Nabrežini. Sodrug Deisinger poroča o pomenu občinskih volitev v Nabrežini, ki bodo v kratkem in pravi, da se naj vsi poprimejo dela in agitacije za delavske kandidature, ki jih je socialno-demokracijska stranka postavila v tretjem razredu. Razložil, koliko dela zaostane v prid delavstvu, ker ni opozicije v občinskem svetu. Predsednik Jan se nato zahvaljuje navzočim za obilno udeležbo ter zaključil shod.

— **Upravna komisija društvenih prostorov v Rojani,** ulica Appiari št. 12, vabi vse člane vseh v društvenih prostorih se nahajajočih društev v četrtek 18. junija na društveno zborovanje. Dnevni red: Stanovniške zadeve in raznoterosti. Ker je to zborovanje zelo velike važnosti, vabimo vljudno na obilno udeležbo. — Odbor.

— **Ožja volitev v Pulju.** V nedeljo je bila v Pulju ožja volitev za deželni zbor med ita-

lijanskim liberalcem in socialnim demokratom Lirussijem. Izvoljen je bil italijanski liberalce Corenich s 1484 glasovi. Sodrug Lirussi je dobil 1438 glasov.

— **Tiskovni sklad.** Za »Zarje« so darovali sodrugi na cvetlični dan 2 K 6 vinarjev.

— **Cirkus Kludsky,** ki prireja predstave te dni v Ljubljani, se odlikuje po svojih izbranih točkah. Vsekar so zanimive produkcije s konji, poniji, cebrami in sloni. Odlikujejo se tudi kitajski glumači, kakor tudi smeli Arabci s svojo vratolomno telovadbo. Poleg drugih točk pa je gotovo najzanimivejši nastop krotilca Rudolfa Kludskega z levi in tigri, ki so krasne, dobrorejane in izbornó dresirane živali. Zanimivo je gledati, kako rjoveči in uporni levi pod pritiskom biča in v strahu pred revolverjem ubogajo krotilca, ki brez strahu zajaše največjega in najsilnejšega leva. Gotovo redek prizor. Pohvaliti pa moramo tudi jezdne produkcije jahalske čete »Romani«, ki so gotovo nekaj prvovrstnega. Izvajanja posameznih umetnikov so za Ljubljano v marsičem nekaj novega. Konji so krasni in izbornó dresirani. Zanimiva točka je tudi nastop ravnatelja Karola Kludskyja s šestimi sloni in štirimi cebrami, ki priprazajo razne akrobatske skupine. Ugajajo pred vsem cebre, ki so res lepe živali. Skupina pristnih Kitajcev proizvajajo prave čudeže v ekvilibristiki. Zanimiv je prizor, kako eden Kitajcev meče ostro nabrušeno nož v desko, pred katero stoji kitajska deklica. Nameče jih z veliko sigurnostjo v desko tik telesa Kitajke, tako da tvorijo noži krono okoli njene glave. Nastop Arabcev s kamelami in njihove akrobatične produkcije so gotovo tudi nekaj nenavadnega. Mali in veliki, črni in beli Arabci nudijo na polju akrobatike res nekaj izrednega. Med njimi se odlikuje zlasti Ali ben Jusuf, ki s svojo ogromno močjo nosi na svojih ramah celo skupino svojih rojakov. Ostale točke so z navedenimi enako vredne, za zabavo pa skrbje tudi šaljivi klovni. — Obisk dosedanjih predstav je bil zelo poveljen.

— **Kinematograf »Ideal«.** Spored za torek 16., sredo 17., četrtek 18. 1. Preizkuševanje podganjih lovcov... (Velezanimiv naraven posnetek.) 2. Bubi pisateljice. (Komično.) 3. Zurnal Pathé. (Najnovelše, šport, moda itd.) 4. Telefon vzrok ločitve. (Humoreska.) 5. Korak od pota ali Pepca s sadnega trga. (Dunajska igra v treh dejanjih in s predigro. Družabna drama. Genljiva zgodba dunajske deklice. V glavni vlogi Evgenija Reingrubler.) 6. Avgustin in pelikan. (Komično.) — 19. junija: Specialni večer: Zlato tele. (Drama v treh dejanjih.) Gospod generalni konzul. (Veseloigra Nordisk-Co. v dveh dejanjih.)

Idrija.

— **»Slovenec«** je že pričel kopičiti laži za občinske volitve. Trdi, da so vložili samo klerikalci 80 reklamacij, socialisti in naprednjaki pa le 9. Resnica je pa ta: Oswald je vložil kakih 60 popravkov imen in reklamacij, izmed katerih pa ni niti ena tretjina opravičena. Po njegovem mnenju morajo iz imenika vse naše volilke, ki dobe kako krono podpore od občine. Nasprotno pa klerikalcev z občinskimi podporami ni reklamiral in so v imeniku II. volilnega razreda. Reklamacije pa je vložil zadnjih pet minut, da ne bi kdo izreklamiral klerikalnih volilk. V imenik pa hoče vrniti vse klerikalne učiteljice šolske šole, ki niso po nobenem paragrafu volilnega reda upravičene voliti. Vložil je tudi reklamacijo zoper vpis župana sodruga Štrausa, da ne sme voliti v II. razredu, ker ni dokazal, koliko plačuje dohodnine. Volilka Marija Poženel mora iz imenika, ker še ni eno leto, odkar je po pokojnem možu priposestvovala posestvo. Vse cerkve in podobne reči pa naj pridejo v imenik po njegovem mnenju. Če se postavi še c. kr. okrajno glavarstvo na stran Oswalda, potem ni vrag, da ne zmaga njegovi kandidati v II. in I. razredu. Saj priznava »Slovenec« od sobote, da je v Idriji stranka z imenom S. L. S. — Oswald.

— **Kandidat naprednjakov za župana v Idriji** je Andrej Primožič, ker s Štrausom niso zadovoljni. Primožič ima program, da pomeče iz Idrije vse tuje čevljarje, branjeve in mesarje. Tako piše »Slovenec« od sobote. Koliko je na tej pisavi resnice, bodo menda volilci sami razsodili.

— **Rudarji v Idriji, pozor!** Zakon za zavarovanje zoper nezgode rudarjev v Avstriji je vpeljan. V kratkem prične provizorično funkcionirati tudi zavarovalni zavod. Delavstvu so določbe zavarovanja doslej še skoraj nejasne. Zato sklicuje podružnica »Unije« rudarjev v Idriji za nedeljo dne 21. junija ob 9. dopoldne javen ljudski shod v pivarni pri »Črnem orlu« v Idriji z dnevnim redom: 1. Poročilo o zavarovanju rudarjev proti nezagodam. 2. Občinske volitve v Idriji. Na shodu poroča zastopnik »Unije rudarjev avstrijskih«. Delavci — rudarji! Jasnosti je treba v tej zadevi, kakor tudi o občinskem gospodarstvu, zato pa pridite vsi na javen ljudski shod, kjer ima vsakdo svobodno besedo.

— **Splošna mladinska zveza v Idriji** neumorno deluje. V četrtek dne 18. t. m. ob 9. večer ima v društvenih prostorih društveni shod z dnevnim redom: 1. Izvolitev delegata na zbor jugoslov. soc. dem. stranke. 2. Ustanovitev turističnega odseka za Idrijo in okolico. 3. Slučajnosti. V nedeljo dne 21. junija popoldne pa priredi pri »Črnem orlu« veliko vrtno veselico z najrazličnejšim sporedom. Vstopnico k veselici dobi vsakdo za 30 vin., radodarnim rokam pa ne stavimo nobenih meja, zlasti še, ker je namenjen dobiček za društveno knjižnico. Na veselici igra društveni tamburaški zbor. K vsem prireditvam vljudno vabi odbor.

— **Več časa pogreša nekdo letni površnik,** ki si ga je sedaj dobro znana oseba v nekem lokalu prilastila. Dotičnika pozivljamo, da vrne

površnik, ki je vreden 30 K, tekem treh dni tje, kjer ga je vzel, ako hoče, da se izogne neljubim posledicam.

Umetnost in književnost.

„Socialisti v občini“. Z ozirom na poročilo sodruge Stofe nam sporoča založba „Zarje“, da ima v zalogi precej knjižic sodr. Abdita „Občina in socializem“, na katere vse sodruge znova s tem opozarjamo. Knjižica „Občina in socializem“ je zelo poučna za vsakogar, ki se zanima za komunalni socializem.

„Mati“. Napisal Gorkij. Tega znamenitega romana, ki bi ga moral čitati pač vsakdo, ki se zanima za delavski problem, je še veliko v zalogi založbe „Zarje“. Organizacijam popust.

Poslajte naročnino, če je še niste!

Če potuje car...

V nedeljo je obiskal ruski car s svojo družino rumunjskega kralja. Oficielni sprejem je bil kajpada sijajen, presrčen itd. Če pa potuje ruski car, potuje tudi cela armada policajev, tajnih detektivov, vojakov, da ga ščiti pred prečitnimi dokazi ljubezni njegovih podanikov. V rumunjskem pristaniškem mestu Konstanci, kjer se je izkrcal car s svojo družino, je zrastle ob carjevem prihodu pravi policijski in vojaški tabbor. Mesto šteje 30.000 prebivalcev, a ob carjevem prihodu se je podvojilo število prebivalstva, ker skrbi 30.000 vojakov, policajev, detektivov in orožnikov za varnost njegovo. Rumunjski, ruski, francoski detektivji so bili gospodari v Konstanci. Po cestah, kjer se je peljal car, ni smel nihče hoditi; z oken, z balkonov, pod katerimi se je peljal car, ni smel nihče gledati.

Tudi socialno demokratična stranka na Rumunskem je poskrbela za dostojen sprejem carja. V soboto zvečer je priredila po vseh rumunjskih mestih protestna zborovanja proti carjevemu obisku. Mnogo teh shodov je policija razpustila in razgnala demonstrante. Vodstvo socialno demokratične stranke je pa razdalo na tisoče letakov s sledečim manifestom:

„Sodruzi in državljani rumunjski! Vlada-joči razredi v Rumuniji se pripravljajo na sprejem carja, krvnika ruskega ljudstva in svobode. Vsakomur je znano, pod kakšnim pritiskom živi rusko ljudstvo in kakšen junaški boj bje ruski proletarijat za pravico in svobodo. Roke ruskega avtokrata so omadeževane s krvjo. Njegova vest je obtežena z najgusnejšimi zločini. Car Nikolaj II. ne more biti naš gost, ne sme stopiti na naša tla. Če naši vladajoči razredi ne razumejo tega, če so pripravljeni, oskrniti se s carjevim obiskom s to sramoto in prezirati najnaravnejši čut pravičnosti in vsa človeška čustva, potem je naša naloga, da protestiramo. Proč s carjem! Živel ruski proletarijat! Živela revolucija!“

Vestnik organizacij.

— Podružnica „Svobode“ Vič-Glinca ima v sredo dne 17. t. m. mesečno sejo. Seja je zelo važna; prosimo torej zanesljive udeležbe.

Tesarji, pozor! V nedeljo 21. junija ob 9. dopoldne imajo tesarji društveni mesečni shod pri „Levu“ na Marije Terezije cesti. Nihče naj ne izostane!

Sodarji in pivovarniški delavci imajo v soboto 20. junija ob 6. zvečer društveni shod v gostilni Reininghaus v Spodnji Šiški. Pridite vsi!

Predlogi k IX. strankinem zboru.

Okrajna organizacija v Zagorju predlaga, da se postavi na dnevni red IX. strankinega zbora „Zadružništvo“ kot posebna točka.

Okrajna organizacija predlaga to zaradi tega, ker je potreba jasnosti o tem vprašanju med strankinimi pristaši in sodruzi kakor tudi o delokrogu zadružništva, da ne nastajajo v teh vprašanjih difference. Del sodrugov neče ničesar slišati o zadružništvu. Drugi zopet zastopajo stališče, češ, da so opravili že svojo dolžnost napram stranki, če so člani te ali one zadrage. Dogaja se celo, da slišimo koga, ki smatra politično ali strokovno organizacijo za nepotrebno. Ne to ne ono stališče ni pravo, ker sta politična in strokovna organizacija povsem nekaj drugega kakor pa zadružništvo. Prvi dve organizaciji sta glavna opora politični stranki. Ob enem pa moramo priznati, da je zadružništvo tudi del proletarske organizacije, če odgovarja strankinim in demokratičnim načelom. Okrajna organizacija v Zagorju.

Érdal
krema za čevlje.

Samostalni predlog sodruge Josipa Rožeta iz Trsta glede mladinskih organizacij.

Vse mladinske organizacije, društva in klubi naj se centralizirajo. Ustanovi se v vsakem kraju društvo z imenom: „Jugoslovanska socialistična mladina“. V onih krajih, kjer je malo mladine, naj se ustanovi namesto društva klub.

Vsa ta društva in klubi naj tvorijo za vso deželo: Deželno organizacijo jugoslov. soc. mladine. Na čelu deželne organizacije naj bo deželni izvrševalni odbor.

Vse deželne organizacije naj tvorijo celoto organizirane jugoslov. soc. mladine, kateri naj načeluje

»Glavni izvrševalni odbor«.

Glavni izvrševalni odbor bi imel nalogo uvesti: 1. enotne legitimacije, 2. enotne plačilne znamke, 3. urejevati društveno glasilo, 4. voditi natančno statistiko, 5. nadzorovati poslovanje organizacij, 6. sklicati vsako drugo leto kongres in poročati o delovanju organizacij.

Deželni izvrševalni odbor bi imel vsako leto konferenco.

Vrhovno nadzorovalno oblast bi imel izvrševalni odbor jugoslov. soc. dem. stranke.

Na strankin zbor bi poslala vsaka deželna organizacija dva člana z glasovalno pravico.

Natančen opravilnik, določitev sedeža dež. izvrševalnega odbora, glavnege izvrševalnega odbora, članarine in delitev iste, bi se določil na konferenci, ki naj bi se vršila še letos.

Predlagam sedaj, da sprejmi strankin zbor sledečo resolucijo:

Strankin zbor uvideva velikanski pomen mladinskih organizacij in polaga veliko važnost na ustanovitve mladinskih organizacij za nadaljni razvoj jugoslovanske socialno demokratične stranke v Avstriji in

sklene: Izvrševalni odbor se pooblašča, da gre na roko in podpira bodisi z nasveti ali drugače ustanovitve mladinskih organizacij.

Na strankin zbor ima pravico poslati vsaka deželna organizacija jugoslov. soc. mladine po dva člana s pravico glasu.

Enako predlaga deželna konferenca kranjska na predlog idrijske volilne okrajne organizacije, da se stavi na dnevni red strankinega zbora točka zadružništvo.

Deželna konferenca kranjska priporoča, da se na dnevni red strankinega zbora ne stavi »mladinska organizacija« kot posebna točka, pač pa naj se razpravlja o tem važnem vprašanju pri točki organizacija in taktika.

Deželna konferenca kranjska predlaga na predlog volilne okrajne organizacije idrijske, da se stavi na dnevni red strankinega zbora točka: Občinska politika in socialna demokracija.

Deželna organizacija v Dalmaciji predlaga, da se na strankinem zboru obravnava dalmatinsko organizacijsko vprašanje glede na domače razmere. Izvrševalni odbor predlaga, da se reši dalmatinsko vprašanje na strankinem zboru v posebni komisiji, ki poda potem strankinemu zboru svoje poročilo, o katerem naj zbor končno sklepa.

Predlog tržaške organizacije.

Organizacijski pravilnik jugoslovanske socialno demokratične stranke.

I. SPLOŠNI DEL.

Ime stranke.

1. Stranka se imenuje »Jugoslovanska socialna demokratična stranka« ter je organizirana, samoupraven del celokupne »Avstrijske socialno demokratične delavske stranke«, v njenem skupnem zastopu na Dunaju je tudi zastopana. Stranka stoji na temelju revidiranega hainfeldskega in narodnostnega programa, sklenjenega na zboru avstrijske socialno demokratične delavske stranke v Brnu leta 1899.

Obseg stranke.

2. Stranka deluje v vseh pokrajinah avstrijske države polovice, kjer dela in prebiva jugoslovanski živel, bodisi posamezno ali v kompaktnih masah.

Pripadniki stranke.

3. Stranki pripada vsaka oseba, ki priznava njen program in se po njem ravna, ga razširja in stranko duševno in gnetno podpira ter ne stori ali dela česa nečastnega.

Vstop v stranko.

4. Za vstop v stranko se je priglasiti pri krajevni organizaciji, oziroma njenih zaupnikih; pri politično posebno razglašeni osebah odloča o sprejemu deželni, odnosno izvrševalni odbor stranke. Sprejeti član dobi izkaznico.

Dolžnosti sodrugov.

5. Dolžnosti vsakega sodruga so v splošnem označene pod točko 3. tega pravilnika; zlasti pa mora vsak sodrug:

a) Brezpogojno varovati ugled stranke, pokoravati se vsiljivim odredbam in sklepom njenih zborov, shodov, odborov in zastopov ter ne sme nikdar in v nobenem oziru kršiti discipline;

b) redno plačevati strankin davek.

Sodrug ne sme pripadati nobeni mešanski politični stranki ali organizaciji, oziroma delovati zanjo

Pravice sodrugov.

6. Sodruzi imajo pravico voliti in voljeni biti v vse strankine odbore in zastope ter se udeleževati strankinih priredb, v kolikor to omogočuje organizacijski pravilnik stranke in niso izdane posebne določbe. Sodruzi, ki so v vsem zadostili svojim dolžnostim, imajo kadar utrpe pri političnem delu za stranko kako škodo, pravico do moralne in gnetne podpore iz strankinih sredstev.

Organizacija stranke.

7. Jugoslovanska socialna demokratična stranka se stoji iz:

a) krajevnih (lokalnih) organizacij s krajevnim (lokalnim) odborom na čelu;

b) deželnih organizacij z deželnim političnim odborom na čelu, katere vse skupaj tvorijo celoto, ki načeluje izvrševalni odbor celokupne jugoslovanske socialno demokratične stranke.

Strankin davek.

8. Strankin davek znaša za vsakega člana 30 vinarjev na mesec. Od tega mesečnega prispevka gre izvrševalnemu odboru 10 vinarjev, deželni organizaciji 10 vinarjev, ostalih 10 vinarjev pa v skupni volilni

sklad stranke, ki ga mora izvrševalni odbor posebej upravljal.

Deželne organizacije morajo vzdrževati vse agitacijske stroške v svojem področju. Le v nujni sili se lahko obrnejo za pomoč na izvrševalni odbor.

9. Strankino časopisje in tisk.

a) Glasilo stranke mora izhajati tam, kjer je sedež izvrševalnega odbora stranke.

b) Za strankine liste se prizna samo tiste, katerih izdajanje sklene strankin zbor in širši izvrševalni odbor.

c) Glavnege urednika imenuje izvrševalni odbor.

d) Upravo strankinega časopisja nadzoruje izvrševalni odbor ali pa od njega priznani konsorcij.

e) Prebitek strankinega časopisja in tiska gre v strankino blagajno.

f) Uprave strankinega časopisja morajo podati na vsakem strankinem zboru natančno blagajniško poročilo, če le mogoče tiskano.

Razsodišče.

10. Preprič, ki nastanejo med posameznimi člani ali organizacijami, o odklonitvi sprejema, o izključitvi itd., rešuje razsodišče, katero skliče deželna organizacija, ki mu tudi imenuje predsednika. Vsaka stranka voli v razsodišče po tri člane. Sklepa se z absolutno večino glasov.

Izrek razsodišča je naznaniti izvrševalnemu odboru stranke z vsami razlogi in podrobno utemeljitvijo. Izvrševalni odbor lahko razveljavi sklep razsodišča, če ni sam prizadet.

Kadar gre za izključitev ali za programatično vprašanje, je prosta pritožba na strankin zbor. Vzklic je vložit pri izvrševalni odboru najmanj 7 dni pred začetkom zbora. Izključeni sme biti navzoč na zboru le med njegove zadeve se tičečo obravnavo in se osebno zagovarja, lahko pa to stori pisмено, odnosno si imenuje zastopnika, ki pa more biti le sodrug. Glasuje se ob nenavzočnosti pritoževalca.

II. POSEBNE DOLOČBE.

Krajevna organizacija.

11. Krajevno organizacijo tvorijo vsi organizirani sodruzi enega kraja, mesta, občine, v velikih mestih sodruzi enega volilnega okraja.

12. Obsežnejše krajevne organizacije, zlasti v mestih, se lahko dele še v oddelke, ki obsegajo vse v enem mestnem okraju ali delu stanujoče sodruge, ter cestne organizacije, obsegajoče vse v eni ulici stanujoče sodruge.

13. Krajevni odbor sestoji po obsegu organizacije od 3 do 7 sodrugov, izvoljenih na zaupnem shodu vseh sodrugov dotičnega kraja.

Zaupnike krajevni organizaciji podrejenih oddelkov izvolijo prizadeti sodruzi, ali pa jih imenuje krajevni odbor.

14. Zaupniki z odborom vred tvorijo zaupniški zbor krajevne organizacije.

15. Krajevni odbor je podrejen neposredno deželniemu oziroma izvrševalnemu odboru stranke.

16. Krajevni odbor z zaupniki podrejenih oddelkov ima:

Organizirati ter pobirati strankin davek in morebitne druge, veljavno sklenjene prostovoljne ali oblativne prispevke ter izvrševati v svojem obsegu vse v splošnem delu omenjene naloge.

17. Krajevni odbor vodi natančen seznam sodrugov svojega okraja tako, da lahko služi kot volilen imenik.

18. Namestniki izstopivšim odbornikom se izvoli na zaupnem shodu sodrugov, odnosno na konferenci zaupnikov.

19. Izkaznice in potrdilne znamke naroča krajevni odbor pri deželni odboru. Deželni odbor je obracunati mesečno najkasneje do 15. za pretekli mesec. Obracunati je vse prispevke tako, kakor je sklenil strankin zbor.

20. Za manjkajoče znamke je prejemnik odgovoren onemu, od katerega jih je prejel.

21. Vsak sodrug mora imeti izkaznico o vplačanem strankinem davku; brez te vstop na zaupne priredbe ni dovoljen. Nihče ne sme zgostiti čez dva meseca; kdor ni izpolnil vseh pogojev, ne more biti voljen.

22. Zaupni shod sodrugov, odnosno konferenca zaupnikov krajevne organizacije se vrši najmanj vsakega četrta leta, ali pa če zahteva vsaj tretjina sodrugov ali zaupnikov.

23. Krajevni odbor je voljen za dobo enega leta na zaupnem shodu sodrugov, odnosno na konferenci zaupnikov.

Imena in naslove odbornikov in zaupnikov je v teku sedmih dni naznaniti deželni odboru.

V področje zaupnega shoda sodrugov ali konference spada:

a) odobrenje poročil krajevnega odbora;

b) volitev odbora in odposlancev na strankin zbor in druge strankine priredbe;

c) morebitno zvišanje prostovoljnih prispevkov za krajevne potrebe;

d) organizacijska in taktična vprašanja za dotični kraj sploh;

e) predlaganje kandidatov za občinsko volitve.

Deželna organizacija.

24. Deželno organizacijo tvorijo vse krajevne organizacije v obsegu dežele.

25. Na čelu deželni organizaciji stoji deželni odbor, sestoji iz 7 sodrugov in dveh kontrolorjev, izvoljenih na deželni konferenci za dobo enega leta.

Namestniki izstopivšim članom se voli na shodu strankinih pristašev tam, kjer ima sedež deželna organizacija in se poroča o tem na deželni konferenci.

26. V področje deželnege odbora spada:

a) izvrševanje sklepov strankinega zbora in deželne konference;

b) voditi vso agitacijo v svojem področju;

c) nadzorovati delovanje krajevnih organizacij, voditi statistiko članov;

d) predlagati dogovorno z izvrševalnim odborom krajinim organizacijam kandidate za deželnozbornske volitve;

e) sklicevati deželne konference in določati dnevni red istih.

Deželne konference.

27. Deželne konference se vrše najmanj po enkrat na leto, ali če to zahteva tretjina krajevnih organizacij, odnosno izvrševalni odbor stranke.

28. Deželna konferenca se mora sklicati po vsakokratnem strankinem zboru, čim so se končale konference vseh podrejenih krajevnih organizacij.

29. Imena in naslove izvoljenih odbornikov je v teku sedmih dni naznaniti izvrševalnemu odboru stranke.

30. V področje deželne konference spada:

a) odobrenje poročil krajevnih organizacij;

b) uvedba prostovoljnih prispevkov za deželne potrebe;

c) organizacijska in taktična vprašanja dotične dežele sploh.

Izvrševalni odbor.

31. Strankin zbor voli izvrševalni odbor 13 članov in tri člane kontrole. Pet jih tvori ožji izvrševalni odbor, ki opravlja strankine posle, eden izmed teh zastopa stalno stranko v skupnem zastopu »Avstrijske socialne demokracije« na Dunaju. Ostalih osem članov tvori širši odbor, v katerega se izvoli člani iz posameznih dežel, kakor sledi: 2 za Kranjsko, 1 za Trst, 1 za Gorjsko, 1 za Štajersko, 1 za Istro, 1 za Dalmacijo in 1 za Koroško.

32. Glavni urednik in upravnik strankinega lista ne moreta biti člana izvrševalnega odbora. Imata pa pravico in dolžnost prisostvovati sejam izvrševalnega odbora, na katerih imata posvetovalen glas.

33. Sedež izvrševalnega odbora in kontrole je v Trstu.

34. V področje izvrševalnega odbora spada:

a) izvrševati sklepe strankinega zbora;

b) dajati inicijative deželnim organizacijam v vseh važnih političnih gibanjih;

c) določanje kandidatov za državnozbornske volitve in to dogovorno z deželnimi organizacijami;

d) nadzorovati uredništvo in upravo strankinega lista;

e) sklicanje strankinega zbora in določanje dnevnega reda zanj;

f) objava strankinega poročila najmanj 14 dni pred strankinim zborom.

35. Širši izvrševalni odbor mora imeti svoje seje na povabilo ožjega odbora najmanj štirikrat na leto, ter ima razpravljati o vseh važnih zadevah in dogodkih v stranki ter določati smer lista.

36. Izvrševalni odbor je za svoje delovanje odgovoren strankinemu zboru. On določa tudi sedež strankinega zbora.

Strankin zbor.

37. Redni strankin zbor je vsako drugo leto. Izredne strankine zbere skliče izvrševalni odbor, če ga zahteva vsaj tri deželne organizacije, ali če smatra izvrševalni odbor, da je nujno potreben.

38. Zastopnike na strankin zbor imajo pravico odposlati:

a) Vsaka krajevna organizacija po enega za vsake 50 članov;

b) vsaka deželna organizacija po dva.

Uredniki listov imajo na strankinem zboru sedež in v zadevah časopisja le posvetovalen — glas.

Parlamentarni zastopniki stranke in izvrševalni odbor morajo na strankin zbor in imajo na njem sedež in glas, ki je v zadevah, tičečih se njihovega delovanja, le posvetovalen.

Krajevne organizacije morajo voliti delegate na krajevnih članskih shodih, deželne organizacije pa na svojih odborovih sejah.

39. Strankin zbor se mora razpisati vsaj šest tednov prej v glavnem strankinem glasilu z navedbo prvoizoričnega dnevnega reda.

40. Predloge je vpslati vsaj 14 dni pred zborom izvrševalnemu odboru, da jih priobči v glavnem strankinem glasilu vsaj osem dni pred zborom; to velja tudi za predloge izvrševalnega odbora.

41. V področje strankinega zbora spada:

a) določanje dnevnega reda;

b) volitev oddelka za pregledanje mandatov, za redigiranje predlogov ter volilnega oddelka;

c) odobritev poročil izvrševalnega odbora in kontrole ter deželnih in državnih poslanecev;

d) določanje strankine taktike in smeri strankinega lista;

e) prejemba strankinega pravilnika;

f) volitev izvrševalnega odbora.

42. Stroške za delegacijo na strankin zbor nosijo krajevne, oziroma deželne organizacije same.

Odgovorni urednik: Ivan Tokan.

Izdaja in zalaga založba »Zarje«.

Tiska »Ljubljanska tiskarna« v Ljubljani.

Ena ura za reklamo.

Kdor hoče elegantno in fino uro za gospode ali dame zastoj, naj piše takoj na trdico ur

Fr. Schmidt,
Praga-Vinohrady.

Stroj veze (stih) maši nogavice in perilo.

Od 1. julija Sv. Petra nasip št. 7 (za vodo poleg gostilne pri tajmostru).

Josip Petellenc,

Ljubljana, Križevniška ulica št. 7.

Stroji za vsako obrt in kolosa.

H. SUTTNER, Ljubljana 34, Mestni trg št. 25.

Samo! K 4-10 Samo! Najbogatejša zaloga vseh vrst kakor tudi največja izbira zlatnine in srebrnine po jako nizkih cenah.

Zahtevajte cenik, ki se razpošilja zastoj in poštine prosto.

Lastna protokolirana tovarna ur v Švici. Tovarniška znamka, IKO.

St. 410 Nikel anker rem. Rosk. Jako dobro ideča samo K 4-10.

Zastopstvo tovarne ur „ZENITH“.

Delavske zadruge za Trst, Istro
in Furlanijo v Trstu
vpisana zadruga z omejenim poročtvom.
X. zadržno leto od 1. julija 1913 do 30. junija 1914.

Mesečni račun.

Razpečano blago:

Zadržna doba	1913-1914	1912-1913	stopnjevanje
julij	K 261.590-35	117.755-85	143.834-50
avgust	280.064-71	122.047-42	158.017-29
september	295.685-65	142.382-06	153.283-59
oktober	351.295-35	201.921-76	149.373-59
november	345.033-23	210.598-68	134.370-73
december	410.881-75	213.325-53	199.556-22
januar	384.812-27	201.433-98	183.378-34
februar	338.308-02	200.029-36	138.278-66
marec	393.516-60	263.489-12	130.027-48
april	406.034-85	247.248-25	158.786-60
maj	492.977-78	265.437-85	227.539-93
K	3870.144-56	2185.669-81	1684.474-75

Premikanje članstva:

Vplaanih udov do 31. maja 1914	10630
" " " 30. junija 1913	8056
Stopnjevanje v 11 mesecih	2575

Hranilni oddelek:

Stanje vlog do 31. maja 1914	K 557.977-37
" " " 30. junija 1913	" 310.966-58
Stopnjevanje v 11 mesecih	K 247.010-79
Od 1. julija 1913 do 31. maja 1914 razdelilo se je podpor v slučajih boleznih ter vdovam in sirotam umrlih članov K 15865-60.	
Od 1. julija 1913 do 31. maja 1914 se je izplačalo dividend K 39985-28.	

Izkupiček skladišča oblek:

(obsežen že v razgledu razpečanega blaga)

od 1. julija do 31. maja 1914.

Oddelek konfekcija	K 168.123-04
Oddelek manufaktura	" 128.332-07
Oddelek obnava	" 88.645-17
Oddelek pokrivala	" 37.684-21
Skupno	K 422.784-49

Trst, 31. maja 1913.

Naročite si "Knjižnico Slov. Ilustrovanega Tednika", pet elegantno vezanih knjig za samo 8 K, ki se lahko plačajo tudi v mesečnih obrokih po 2 K.

Pišite po prospekt, ki ga dobite za stonj in poštne prosto. Naslov: "Slovenski Ilustrovani Tednik" Ljubljana.

Stev. 8641.

Razglas.

Vsled sklepa občinskega sveta ljubljanskega z dne 10. februarja 1914, št. 3175, ustanovila je ljubljanska občina podpiranje v Ljubljani stanujočih brezposelnih organiziranih delavcev in delavk potom dotičnih delavskih društev in organizacij ter v ta namen poklonila letni znesek 5000 kron.

Ker se ima sedaj pričeti poslovanje v tej novi agendi mestne občine, se tem potom vse one delavske organizacije, ki se zanimajo za to, da bodo njeni člani in članice v slučaju nezakriviljene brezposelnosti postali deležni podpiranja iz občinskih sredstev, pozivljejo na prigrasitev in vpislatev enega izvoda svojega veljavnega štatuta podpisaneemu mestnemu magistratu.

Opozarja se, da prihajajo v poštev le organizacije, katere po svojem štatutu tudi same dele svojim brezposelnim članom določene podpore.

V vlogi je navesti radi preglednosti število sedanjih članov, sedež organizacije (ulica in hišna številka) ter ime sedanjega načelnika, tajnika in blagajnika.

Tako — kakor povedano — z društvenimi pravili opremljeno vlogo je vpsolati semkaj do konca meseca junija 1914.

Mestni magistrat ljubljanski.

dne 6. junija 1914.

Pozor!

50.000 parov čevljev!

4 pare čevljev za K 9.—

Zaradi vstavljenja plačil vočih velikih fabrik se mi je naročilo, da veliko množino čevljev globoko pod izdelovalno ceno prodam. Prodajam torej radi tega vsakomur 2 para moških in 2 para ženskih čevljev, z zbitimi podplatmi, rujava ali črna usnje, jako elegantna najnovejša fazona, velikost po številki. Vsi 4 pari stanejo le K 9.—. Razpošlila se po pošti. J. GELB, izvoz čevljev, pošta Alt-Sandez št. 64, bei Neu-Sandez, Zamena dopustna, tudi denar nazaj.

Dijakom

je najljubše darilo za dobro izpričevalo

WITTENBRAD

(orožno kolo) [najboljše] kolo monarhije

KOLO

KOSMOS

dobro, ceno ljudsko kolo.

Katalogi gratis in franko od zastopnikov Ivan Jax & sin, Ljubljana.

Avstr. orožnotvorniška družba, Steyr, Ljubljana, Ivan Jax & sin, Kostanjevica: Alojzij Gatsch, Kočevje: Fr. Tschin-Mel, Novomesto: Franc Kenda, Bled: Ivan Rus.

Produktivna zadruga ljubljanskih mizarjev

registrovana zadruga z omejeno zavezo.

Tovarna na Glincah pri Ljubljani.

Priporoča se sl. občinstvu za izvrševanje

portalna,
stavbena,
pohištvena
mizarska dela.

Prevzema kompletne oprave za

hotele,
kavarne, vile,
gostilne,
privatna stanovanja.

Izdeluje se v lastni najmodernejše opremljeni tovarni na Glincah in se jamči za solidno delo.

Proračune se določijo na zahtevo brezplačno in v najkrajšem času.

Okrajna bolniška blagajna v Zagorju ob Savi.

Pisarna: V poslopju Občnega konsumnega društva I. nadstropje. — Uradne ure so od 8. do 12. ure dopoldne in od 2. do 5. ure popoldne. Ob nedeljah in praznikih se ne uraduje.

Zdravnik blagajne.	Ordinira dopoldne.	Z a čl a n e:
Dr. Ernest Jaklin, na Toplici pri Zagorju.	od 9 do 11. ure	V občinah: Zagorje, Kotedrež, Aržiše, St. Lambert in Kolovrat.
Dr. Ivan Premrov, Gradec pri Litiji.	od 8. do pol 12. ure	V sodnem okraju Litija, izvemši člane iz Predilnice.
Dr. Karol Wisinger, v Predilnici v Gradcu pri Litiji.	od 8. do 9. ure	Za člane iz Predilnice v Gradcu pri Litiji.
Dr. Rudolf Replč, St. Vid pri Zatični.	od 9. do 11. ure	V sodnem okraju Višnjagora.

Člani iz občin Zagorje, Kotedrež, Aržiše, St. Lambert in Kolovrat, ki potrebujejo zdravniško pomoč, se morajo zgledati v pisarni bolniške blagajne, da se jim izstavi nakaznico, za zdravnika. Člani iz Predilnice se izkažejo pri zdravniku s svojo izkaznico. Vsi ostali člani iz sodnih okrajev Litija in Višnjagora, se morajo pri zdravniku izkazati z nakaznico, izgotovljeno od njih delodajalca. Stroškov, ki nastanejo, kadar zboleli član sam pozove druge zdravnike, da ga lečijo, ne povrne bolniška blagajna. Od blagajniškega zdravnika izpolnjeni bolniški list, se mora takoj oddati v blagajniški pisarni. Za vstop v bolnico je treba nakaznice. S pritožbami se je obračati do načelnika blagajne.

Načelstvo.

Cirkus Kludsky se je od zadnjega gostovanja 10krat povečal.

Samo še 3 dni in nobenega dneva več od danes do incl. 19. t. m. Predstava je vredna, da se jo pride gledat na milje daleč. Predprodaja vstopnic od 10. dop. do 6. ure zvečer v trafiki gosp. čežark, Šelenburgova ulica in pri cirkuški blagajni.

Kludsky-jeva velika cirkuška razstava.

Ljubljana, poleg justične palače.

Danes, torek, dne 16. junija 1914 ob 8½. zvečer

velika gala predstava

in v sredo dne 17. junija 1914

po 2 veliki slavnostni predstavi

ob 4. popoldne in ob 8½. zvečer.

V četrtek, dne 18. junija 1914 zadnja

velika poslovilna predstava

Jako nizke vstopne cene.

VSTOPNINA: Loža za 4 osebe K 16.—, sedež v loži K 4.—, zaklopni sedež K 3.—, I. prostor K 2.—, II. prostor K 1.50, III. prostor K 1.—, Stojlišče na galeriji 70 vin.

Pri popoldanskih predstavah vojaki do narednika in otroci po 10. letom na vseh prostorih polovične cene.

Stojlišče 40 vin.

Zvečer polne cene.

Ugodno kupite! v specialni modni in športni trgovini za gospode in dečke

J. KETTE, Ljubljana

Franca Jožefa c. št. 3

Klobuke
slamnice
čepice
kravate
srajce
dežnike
palice
i. t. d.

Deležni kapital K 80.000.

Rezervni skladi K 15.000.

Splošno kreditno društvo

registrovana zadruga z omejeno zavezo

: : v Ljubljani, Šelenburgova ulica šte. 3. : :

Eskomptuje: menice, devize, fakture. — Oskrbuje inkasso za svoje člane. — Daje predjame na vrednostne papirje in blago v javnih skladiščih. Osební kredit.

Denarne vloge sprejema v tekočem računu ali na vložne knjižice. — Vložni denar obrestuje po 5%. — od dne vloge do dne dviga. — Rentni davek plača iz ovojaka.

Obratuje le s svojimi člani. Član postane, kdor vzame en opravični delež v znesku kron 20. Glavni deleži po kron 200. Zaveza enkratna; omejena. Članov 700.

Živahna zveza z Ameriko; v vseh krajih Združenih držav ima svoje zastopnike — zato oskrbi lahko vse potrebne informacije iz teh krajev.

Za varčevanje ima

lične domače hranilnike.

Dober tek
je dobra stvar!
Zanemarjaj je nikar!

Dober tek
imaš vsak dan, ako vživaš

Želodčni liker „FLORIAN“ je pripravil tek in prebavo marsikomu, ki je zamaš kupoval draga in neprijetna zdravila!

Naslov za naročila: „FLORIAN“, Ljubljana.

Postavno varovano.

Na izbiro pošilja tudi na deželo: Krasna krila, kostume, plašče, domače obleke, perilo modre in vse modno blago.

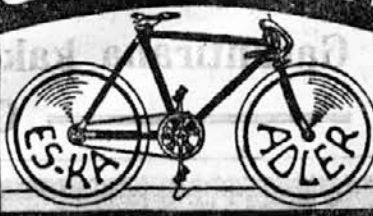
Bluze

M. Krištofič - Bučar
Ljubljana, Stari trg št. 9. Lastna hiša.

Neprekosljiva v otroških oblekah in krstni opravi.

Solidna trdnost.

GORČEVA

KOLESA PRIZNANO NAJ BOLJŠA SEDANJOSTI

A. GOREC

LJUBLJANA MARIJE TEREZIJE CESTA 51. 14. NOVI SVET NASPROTI KOLIZEJA ZAH. TEVAJTE PRVI SLOV. CENIK BREZPLAČNO

Kavarna Stari trg št. 39
celo noč odprta

„LEON“

Gostilna
Florijanska ulica št. 6.
Pristna vina. Domača uhinja.

SANATORIUM EMONA
ZA NOTRANJE IN KIRURGIČNE BOLEZNI
PORODNIŠTVA
LJUBLJANA - KOMENSKA ULICA 4
SEK. ZDRAVNIK PRIM. DR. FR. DERGANČ

Kupujte „Zarjo“.

Anton Bajec
naznanja št. p. n. občinstvu, da se nahaja njegov

cvetlični salon

samo pod Trančo poleg Cevljarskega mostu.

Velika zaloga suhih vencev.
Izdelovanje šopkov, vencev, trakov itd.
Okusno delo in zmerne cene.
Zunanja naročila se točno izvršujejo.

Vrtnarija na Tržaški cesti 34.

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA v Ljubljani

Delniška glavica 8.000.000 kron. Stritarjeva ulica št. 2. Rezervni fondí okroglo 1.000.000 kron.

Poslovalnica I. c. kr. avstrijske državne razredne loterije.

Podružnice v Spljetu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici in v Celju.

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter **4 1/2 0** Kupuje in prodaja srečke in vrednostne papirje
jih obrestuje od dne vloge po čistih vseh vrst po dnevnem kurzu.

„SLAVIJA“ VZAJEMNO ZAVAROVALNA BANKA V PRAGI, ki je največji slovanski zavarovalni zavod v Avstriji, se najtopleje priporoča ter vabi p. n. slovensko občinstvo, da sklepa zavarovalne pogodbe, posebno za življenje in proti požaru le pri njej. — BANKA „SLAVIJA“ ima posebno ugodne pogoje in prikladne načine za zavarovanje življenja. Njeni tarifi za preskrbljenost za starost, za slučaj smrti roditeljev, za doto otrokom, so najcenejši. Ona razdeljuje ves čisti dobiček svojim članom. Življenske police banke „Slavije“ so neizpodbitne in nezapadle. G. n. o. podpira banka „Slavija“ narodna društva in organizacije, prispeva k narodnim dobrodelnim namenom in stremi za izboljšanjem in osamosvojitvijo narodnega gospodarstva. Ogromni rezervni fondí K 60.780.726.18 jamčijo za popolno varnost. Čistega dobička je do sedaj izplačala svojim članom življenskega oddelka nad K 8 milijonov Kapitalij in škod pa je do sedaj izplačala K 125.865.804.25 Vsa pojasnila daje ter cenike in razkazila razposlila drage volje in poštine prosto

GENERALNI ZASTOP „SLAVIJE“ VZAJEMNO ZAVAROVALNE BANKE V LJUBLJANI.

Zdravniški red okrajne bolniške blagajne v Gorici.			
Prvi mestni okraj. Za stanovalce v ulicah:		Bolniška izpr. č. vala se izdajajo.	Zdravnik in njegovo stanovanje.
Aissovizza, Alfieri, Alvarez, Andrea (sv.), Angiolina, Antonio (sv. trg), Aprica, Aquileja, Arcadi, Ariosto, Bagni, Barca, Baronio, Barzellini, Bertolini, Blaserna, Boschetto, Bosizio, Campagnuzza, Canoniza, Cappuccini, Caravaggio (dvorišče), Carita (vicolo), Casa rosso, Castalda, Castello (riva), Castello I, II, III, Cerri, Cipressi, Cipriani, Codelli, Colle, Consortiva, Contavalle, Corso F. G., Corso G. V., Czörnig, Della Barca, Dogana, Donizetti, Dreossi, Duomo in trg, Edling (prehod), Galileo Galilei, Giacinto Galina, Giuseppe Giusti, Garzarolli, Goldoni, Grabizio, Ilario (dvorišče sv.), Iscur, Leoni, Levada, Luigia, Lombroso, Lunga, Lung' Isonzo, Macello, Magazzini, Mandria, Manzano, Manzoni, Marco (sv.), Marzia, Mattioli, Monte del Maj, Montecucco, Montevecchio, Municipio, Nuova, Orti, Paolo Diacono, Pasconi, Pietro (sv.), Ponterotto, Posta vecchia, Pozzo (zagata), Rabatta Rassauer, Ristori, Rocco (trg), Rossini, Scalo merci, Scuola agraria, Stazione meridionale, Teatro, Tominz, Torrione, Tuscolano, Trento, Tre re, Trieste, Usina, Valdirore, Vandola, Velodromo, Vogel.		V uradu blagajne, ulica Morelli št. 16.	Dr. Silvij Morpurgo, ulica Alvarez.
Drugi mestni okraj. Za stanovalce v ulicah:		.	Dr. Autenor Barnaba, Piazza Grande.
Alpi Giulie, Angolo, Antonio (ulica), Arcivescovado, Ascoli, Bianca, Barriera, Bosco, Brolo, Campi, Camposanto, Capellaris, Capella, Carducci, Caserma, Castagnovizza, Caterina (sv.), Catterini (trg), Chiara (sv.), Cocevia, Castello (dietro), Cocevutta, Colonia, Cordaiuoli, Corno, Coronini, Corta, Cristo (in trg) Croce, De Amicis (trg), Dante, Formica, Fornace, Franconia, Gelsi, Giovanni (sv.), Ginnastica (in trg), Grande (trg), Grazigna, Grado, Legna, Mauro (san), Molino, Monache, Moncorona, Monteverde, Morelli, Orzoni, Ospitale, Pacassi (largo), Palladio, Paludi, Percoto, Pergola, Peschiera, Petrarca, Piazzutta (riva), Piccolut, Poggio, Ponte Isonzo, Ponte Nuovo, Rafut, Rastello, Rota (trg), Salcano, Sassaie, Scala, Scogli, Scuole, Seminario, Strazig, Stretta, Tomaseo (trg), Torrente, Torriani, Trigemina, Tronco, Tomsig, Vaccano, Veturini, Volpe, Velpa, Zorutti.		.	Dr. Ivan Villat, P. Duomo št. 3.
Prvi okraj za goriško okolico. Za stanovalce v vaseh:		.	Dr. Maks Adlerstein, ul. Dreossi 19 (ženska bolnišnica.)
Bate, Banjšica, Cerov gor. in spod., Cepovan, Grgar, Lokavec, Ločnik, Moša, Pevma, Podgora, Ravne, Solkan, Števerjan, Sv. Lovrenc pri Moši, Smartno (Brda), Trnovo, Tribuša pri Gorici.		Pri zdravniku Dr. Zamponi R. v Kanalu	Dr. R. Zamponi v Kanalu.
Drugi okraj za goriško okolico. Za stanovalce v vaseh:		Pri podružnici okr. bol. blag. v Tolminu.	Dr. Alfonz Serjun v Tolminu.
Gracinja (Gorica), Bilje, Bukovica, Kronberg, Dornberg, Dol, Gradiškuta, Lokvica, Miren, Opatjeselo, Ozeljan, Prvačina, Peč, Renče, Rupa, Orehovalje, Rubije, Standrež, Sv. Martin na Krasu, Sv. Peter, Sovodnje, Staragora, Šempas, Vrtojba gor. in dol., Vogersko, Volčjadraga, Vrh.		Pri dr. Hinku VečvKobaridu.	Dr. Hinko Več Kobarid.
Za stanovalce sodnega okraja Kanal.		Pri dr. Josipu Horák, Bovec.	Dr. Josip Horák Bovec.
Za stanovalce sodnega okraja Tolmin.		Pri dr. Brankotu Žižek v Idriji	Dr. Branko Žižek Idrija
Za stanovalce sodnega okraja Kobarid.		V privatni ambulanci zdravnika v Idriji.	
Za stanovalce sodnega okraja Bovec.		V privatni ambulanci zdravnika v Idriji.	
Za stanovalce sodnega okraja Cerklje.		V privatni ambulanci zdravnika v Idriji.	

V nujnih slučajih obrniti se je naravnost na dom zdravnika in potem poskrbeti si zdravniško izpričevalo v uradih blagajne, odnosno pri podružnici v Tolminu ali pri zdravnikih posameznih okrajev v Kanalu, Kobaridu, Bovecu in v Cerklju.

B. Götzl

Krasne novosti spomladanskih in polletnih oblek, površnikov **domačega izdelka**. Za naročila po meri največja izbira tu- in inozemskega blaga.

Brez konkurence!

Solidna postrežba.

Najnižje cene.

Ljubljana

Mestni trg št. 19.

Najboljši nakup vsakovrstnih modernih in trpežnih

čevljev

je v zalogi lastne tovarne

PETER KOZINA & K^o, Ljubljana na Bregu.

Cojzova hiša, poleg St. Jakobskega mostu.

(Varetna znamka.)

Cena za gospode K 14.—, 17.—, 20.—,
" " dame K 12.—, 15.—, 18.—,
" " dečke ⁸⁶/₃₉ K 10.—, 12.—,
" " otroke št. 22-25 26-28 29-31 32-35
K 5.— 6.— 7.— 8.—

Garantirana kakovost po teh cenah.

Cenejšje vrste od kron 1.50 naprej.

Učiteljska tiskarna

Ljubljana, Francičkanska ul. 6

— registrovana zadruga z omejeno zavezo. —

Tiskovine za šole, županstva in urade. Najmodernejšje plakate in vabila za shode in veselice.

Letne zaključke

za društva.

Najmodernejšja uredba za tiskanje listov, knjig, brošur, muzikalij itd.

Stereotipija. Litografija.

Vsezmagajoči uspeh!

Največji narastek prodaje.

najbolj iskani in priljubljeni znamki voznih koles sta nedvomno

WALFENRAD

(orožno kolo) najboljšje kolo monarhije

KOLO

KOSMOS

dobro, ceno ljudsko kolo.

Katalogi gratis in franko od zastopnikov Ivan Jax & sin, Ljubljana.

Avstr. orožnotvorniška družba, Steyr, Ljubljana, Ivan Jax & sin, Kostanjevica: Alojzij Gatsch, Kočevje: Fr. Tschinkel, Novomesto: Frano Kenda, Bled: Ivan Rus.

Okrajna bolniška blagajna v Ljubljani.

Pisarna: Turjaški trg št. 4, prvo nadstropje. Uradne ure so od 8. zjutraj do 2. popoldne. Ob nedeljah in praznikih je blagajna zaprta.

Zdravnik blagajne	Ordinira		Stanovanje
	dopol.	popol.	
Dr. Zajec Ivan splošno zdravljenje	—	1-3	Franciškanska ul. št. 2, II. nadstr.
Dr. Košenina Peter splošno zdravljenje	1/2-11-1/2	1/2	Turjaški trg št. 4
Dr. Robida Ivan splošno zdravljenje	11-12	2-3	Dalmatinova ul. št. 3, pritličje
Dr. Ipavic Benjamin splošno zdravljenje	10-12	—	Mestni trg št. 3, I. nadstropje
Dr. Bock Emil očesne in ušesne bolezni	10-12	2-3	Franciškanska ul. št. 4, pritličje
Dr. Demšar Jernej kožne in spolne bolezni	8-1/2-10	3-5	Prešernova ulic št. 3, III. nadstr.

Člani, ki potrebujejo zdravniško pomoč, se morajo zglasiti v pisarni bolniške blagajne, da se jim izstavi nakaznico, za zdravnika (bolniško zglasnico); brez te ordinirajo zdravniki le v nujnih slučajih. Troškov, ki nastanejo, kadar zboleli član vam pozove druge zdravnike, da ga lečijo, ne povrne bolniška blagajna. Od blagajniškega zdravnika izpolnjeni bolniški list se mora takoj oddati s blagajniški pisarni. Ob nedeljah in praznikih se ordinira le v nujnih slučajih. Za vstop v bolnico je treba nakaznice. Zdravila se dobe v vseh ljubljanskih lekarnah. Bolniščnina se izplačuje vsako soboto, če je ta dan praznik, pa dan prej od 8. zjutraj do 1. popoldne. S pritožbami se je obračati do načelnika blagajne.

Načelstvo.

Poslajte naročnino, če je še niste!

Nogavice in druge pletenine, dalje perilo, ovratnike in v to svrhu spadajoče blago dobite najceneje v specialni trgovini

A. & E. Skaberné; Mestni trg 10.

Velika izbira!

Solidna postrežba!

Ivan Jax in sin Ljubljana

Dunajska cesta št. 17

priporoča svojo bogato zalogo

šivalnih strojev

in stroje za pletenje (Strickmaschinen) za rodbino in obrt.

Pisalni stroji Adler.

Vozna kolesa.

Ceniki se dobe zastonj in franko.

Klobuki najmodernejšje oblike in barve vsake cene.

Slamniki, čepice in kravate vedno najnovejši vzorci in barve.

Rokavice iz usna in sukanca la kakovosti.

Srajce bele in barvaste vsake izvršbe.

Palice, dežniki, nogavice,

žepni robci, naramnice itd.

Modna in športna trgovina

P. MAGDIĆ, Ljubljana

Franca Jožefa cesta, nasproti glavne pošte.

Pri nakupu različnega manufakturnega blaga se blagovolite obrniti na trdko

A. & E. Skaberné

Obstoji od l. 1883. Mestni trg 10. Obstoji od l. 1883.

Na debelo in drobno!

Izredno nizke cene.

Potniki

v severno in južno AMERIKO se vozijo sedaj le po domači avstrijski progi

AVSTRO-AMERIKANA

Trst-Newyork, Buenos Aires-Rio de Janeiro

najnovejši brzoparniki s dvema vrtnicma, električno razsvetljavo, rezilnim brojavom, na katerih je za vsakega potnika preskrbljeno, da dobi dovolj domače hrane z vinom, svež kruh, postelje, kopeljita.

Odhod parnikov: v sev. Ameriko vsako soboto, v južno Ameriko vsakih 14 dni.

Trst-New-York, vsako soboto.

Trst-Južna Amerika, vsakih 14 dni.

Trst-Kanada, vsak mesec.

Vsakovrstna pojasnila daje drage volje brezplačno pri glavni agenturi za Kranjsko, Štajersko in Koroško:

SIMON KMETETZ, Ljubljana,

Kolodvorska ulica št. 26.